

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»**

СОКОЛ МАРІЯ ЮРІЇВНА

УДК 351.86+343.352

**МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У
СФЕРІ ВИКОНАВЧОГО ПРОВАДЖЕННЯ**

25.00.02 –Механізми державного управління

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата наук з державного управління

Житомир 2025

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Національному університеті цивільного захисту України.

Науковий керівник: доктор наук з державного правління, старший науковий співробітник,
Драган Ірина Василівна,
ЗВО «Університет трансформації майбутнього»,
професор кафедри бізнесу, адміністрування та права

Офіційні опоненти: доктор наук з державного управління, професор,
Дегтяр Андрій Олегович,
Національний аерокосмічний університет
«Харківський авіаційний інститут»,
професор кафедри економіки та публічного управління

доктор наук з державного управління, професор,
Криштанович Мирослав Франкович,
Національний університет «Львівська політехніка»,
завідувач кафедри загальновійськової підготовки

Захист відбудеться 20 грудня 2025 року о 14⁰⁰ годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 14.052.03 в Державному університеті «Житомирська політехніка» за адресою: 10005, м. Житомир, вул. Чуднівська, 103, конференц-зала (2-й поверх).

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Державного університету «Житомирська політехніка» за адресою: 10005, м. Житомир, вул. Чуднівська, 103.

Автореферат розісланий 18 грудня 2025 року.

**Учений секретар
спеціалізованої вченої ради**

Л. В. Сергієнко

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. У процесі становлення правової держави та розвитку демократичних інституцій в Україні особливої ваги набуває проблема забезпечення обов'язковості та невідворотності виконання судових рішень. Виконавче провадження, як завершальна стадія судового процесу, є не лише важливою складовою правосуддя, а й ключовим механізмом реалізації державної політики у сфері забезпечення прав і законних інтересів громадян та юридичних осіб. Його ефективність безпосередньо впливає на рівень довіри до судової системи і держави загалом.

У контексті євроінтеграційного курсу України та необхідності імплементації європейських стандартів правосуддя дослідження механізму реалізації державної політики у сфері виконавчого провадження набуває особливого значення. Дослідження комплексного механізму реалізації державної політики у сфері виконавчого провадження відповідає сучасним викликам державотворення, потребам правозастосовної практики, а також завданням наукового пошуку щодо вдосконалення функціонування інститутів примусового виконання судових актів в Україні.

Серед українських дослідників вагомий внесок у вивчення цієї проблематики зробили такі вчені. Систематизували підходи до розуміння державної політики О. Кучеренко, В. Бакуменко та П. Надолішній, вони вказують на її роль у визначенні та досягненні соціально важливих цілей. В. Романов, О. Рудік, Т. Брус розглядають державну політику як цілеспрямовану діяльність уряду, яка має вплив на суспільне життя. О. Сікорський та М. Терещенко детально вивчають історичні етапи еволюції виконавчого провадження – від XI–XII ст. до сучасності. Концептуальні засади взаємодії політики й управління досліджували Е. Афонін, Я. Бережний, О. Валевський, І. Драган. Не можна залишити осторонь роботу О. Кучеренка, який вивчає державну політику і звертає увагу на аналіз сучасних політологічних концепцій, та В. Чепурного, який досліджує виконавче провадження в умовах війни. Механізми реалізації державної політики у сфері виконавчого провадження досліджували Н. Голубєва, Н. Волкова, А. Дегтяр, І. Іліопол, М. Криштанович, О. Полуніна, В. Притуляк, І. Яніцька. Зарубіжний досвід у сфері виконавчого провадження аналізували О. Воробйов, Р. Миронюк, П. Макушев, Д. Сіверін, С. Шанрук.

Серед зарубіжних дослідників варто виділити: U. Nesemann, який дослідив роботу судових виконавців у минулому та прогнозує їх роботу в майбутньому; W. Rashbaum проаналізував чинники недотримання законодавства і невиконання своїх обов'язків службою маршалів в США; Jeffrey Jowell обґрунтував моделі реалізації політичної волі через адміністративне впровадження, зокрема у сфері правосуддя.

Попри значну кількість наукових праць, присвячених проблематиці реалізації державної політики у сфері виконавчого провадження, окремі питання формування механізмів реалізації державної політики у сфері

виконавчого провадження, зокрема в умовах сучасних викликів, що постають перед Україною, – потребує додаткової уваги. Так, відсутнє системне бачення механізму реалізації державної політики. Має місце фрагментарність відповідної правової бази. Відсутні прозорі процедури контролю та моніторингу. Бракує уваги до цифровізації виконавчого провадження. Наявні недоліки кадрової політики, координації та взаємодії між органами виконавчої влади.

Таким чином, представлене дисертаційне дослідження має зменшити наявні прогалини щодо формування державної політики та її реалізації у сфері виконавчого провадження. Такий підхід створює можливості для всебічного аналізу функціонування відповідних механізмів та формування обґрунтованих пропозицій щодо їх удосконалення з урахуванням поточних викликів і загроз, актуальних для України.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційна робота пов'язана з науковими дослідженнями, які здійснюється в Національному університеті цивільного захисту України в межах науково-дослідної роботи «Розробка механізмів державного управління соціально-економічною сферою та її галузями в контексті забезпечення безпеки українського суспільства» (номер державної реєстрації 0118U001007) та Чернігівському інституті інформації, бізнесу і права ЗВО «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая» (номер державної реєстрації 0122U001115). Внесок здобувача полягає в обґрунтуванні рекомендацій щодо вдосконалення механізмів реалізації державної політики у сфері виконавчого провадження.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є комплексний аналіз механізму реалізації державної політики у сфері виконавчого провадження та розроблення обґрунтованих пропозицій щодо його вдосконалення в умовах сучасних суспільних трансформацій в Україні.

Реалізація сформульованої мети потребує послідовного виконання низки теоретичних і прикладних *завдань*:

- проаналізувати понятійно-категоріальний апарат за темою дослідження, визначити основні наукові підходи до їх інтерпретації;
- розкрити концептуальні засади формування механізмів реалізації державної політики у сфері виконавчого провадження в Україні, зокрема їх інструменти, принципи та методи функціонування;
- дослідити зарубіжний досвід організації виконавчого провадження та формування механізмів реалізації відповідної державної політики в країнах з різними правовими системами;
- здійснити аналіз правового механізму реалізації державної політики у сфері виконавчого провадження в Україні;
- охарактеризувати та виявити основні проблеми інституційного механізму реалізації державної політики у сфері виконавчого провадження;
- обґрунтувати напрями вдосконалення інформаційного механізму реалізації державної політики у сфері виконавчого провадження;

– розробити концептуальне підґрунтя для формування комплексного механізму реалізації державної політики у сфері виконавчого провадження.

Об'єкт дослідження – процес реалізації державної політики у сфері виконавчого провадження.

Предметом дослідження є механізм реалізації державної політики у сфері виконавчого провадження в Україні, зокрема його нормативної, інституційної та процедурної структури.

Методи дослідження. У процесі дослідження було застосовано сукупність взаємопов'язаних і взаємодоповнювальних наукових методів, що забезпечило об'єктивність, комплексність і достовірність отриманих результатів: метод контент-аналізу – для систематизації та узагальнення понятійно-категоріальних підходів до розуміння виконавчого провадження, державної політики у цій сфері та її ролі в забезпеченні правової держави; для розроблення й обґрунтування авторських визначень понять «виконавче провадження в системі публічного управління» та «державна політика у сфері виконавчого провадження»; метод системного аналізу – для дослідження структурної побудови та функціональної взаємодії складових механізму реалізації державної політики у сфері виконавчого провадження; метод моделювання – для формування концептуального бачення інноваційної моделі організації та функціонування ефективного механізму виконавчого провадження; метод експертного оцінювання – для аналізу поточного стану та виявлення ключових проблем правового та інституційного забезпечення реалізації державної політики у сфері виконавчого провадження в Україні; метод порівняльного аналізу – для вивчення зарубіжного досвіду організації механізмів реалізації виконавчого провадження в країнах Європейського Союзу та англосаксонської правової системи з метою визначення перспектив їх адаптації до національного контексту; метод правового аналізу – для вдосконалення чинної нормативної бази, що регламентує порядок виконання судових рішень та інших виконавчих документів в Україні; метод інституційного аналізу – для оцінювання функціонування органів, уповноважених на здійснення виконавчого провадження, та розроблення пропозицій щодо оптимізації їх структури і взаємодії; метод синтезу – для формування узагальненого концептуального підходу до розбудови ефективного механізму реалізації державної політики у сфері виконавчого провадження.

Використання технологій штучного інтелекту. Технології штучного інтелекту (ChatGPT) використовувалися для: 1) пошукових цілей під час вивчення зарубіжного досвіду функціонування систем виконавчого провадження, правового регулювання діяльності державних і приватних виконавців, механізмів контролю та відповідальності в країнах Європейського Союзу; результати запитів містили посилання на офіційні веб-ресурси органів юстиції, виконавчих служб та міжнародні нормативно-правові акти; 2) попереднього перекладу іноземних нормативно-правових актів, аналітичних документів і рекомендацій, що стосуються організації виконавчого провадження, з англійської мови на українську. Технології

штучного інтелекту не використовувалися для генерування авторського тексту дисертації.

Наукова новизна одержаних результатів. Ключові наукові положення, що відображають новизну проведеного дослідження, становлять особистий науковий внесок здобувача та пропонуються для офіційного захисту. Вони зводяться до такого:

удосконалено:

- концепт формування комплексного механізму реалізації державної політики у сфері виконавчого провадження, який передбачає: ухвалення Виконавчого кодексу України, як необхідного етапу формування ефективної системи примусового виконання рішень органів влади, що об'єднає і систематизує правові норми у сфері примусового виконання рішень; діджиталізація та формуванні єдиних стандартів діяльності виконавців (за стандартами ЄС) й електронних документів; автоматизація моніторингу строків провадження, незалежний аудит, створення реєстру дисциплінарних стягнень та рейтингування виконавців; щоквартальна звітність, спрощення доступу до аналітики АСВП; запровадження інституту медіаційної угоди; уніфікація процедури та адаптація до умов воєнного стану;

- правовий механізм реалізації державної політики у сфері виконавчого провадження на основі внесення змін до Закону України «Про виконавче провадження» щодо врегулювання строків, процедур, повноважень сторін виконавчого провадження, визначення критеріїв «неспроможності» до виконання рішень, уніфікації процедур для державних і приватних виконавців, запровадження альтернативного механізму врегулювання конфліктів (медіація), застосування інноваційних технологій, зокрема штучного інтелекту, гармонізацію національного законодавства з міжнародними стандартами;

- інституційний механізм реалізації державної політики у сфері виконавчого провадження через ініціативу посилення взаємодії з судами, органами місцевого самоврядування, центрами надання адміністративних послуг, банківськими установами та державними реєстрами; утворення аналітичних центрів у регіонах, розмежування функцій управління й нагляду, впровадження КРІ та щоквартального оцінювання підрозділів, реформування структури на засадах мережевого управління;

дістали подальшого розвитку:

- зміст категорії «державна політика у сфері виконавчого провадження», що включає: формування ефективного та справедливого правового середовища; розвиток кадрового потенціалу й інституційної спроможності виконавчих органів, зокрема приватного сектору; запровадження повноцінного інформаційного механізму інфраструктури виконавчого провадження, що охоплює автоматизовані дії, доступ громадян до інформації, електронну взаємодію між суб'єктами; забезпечення публічного контролю, прозорості, доброчесності та прав людини в усьому ланцюгу виконання рішень, що створює умови для всебічного та системного здійснення виконавчого провадження у сфері реалізації державної політики;

– методологічні положення формування механізмів реалізації державної політики у сфері виконавчого провадження, що передбачають: узгоджене застосування правових, інституційних, інформаційних та управлінських інструментів у процесі досягнення цілей державної політики у процесі примусового виконання рішень; систематизації принципів (ефективність, підзвітність, підконтрольність, прозорість, інформаційність, захист прав людини); розширення функцій організаційного, контрольного й координаційного та забезпечення виконавчого провадження; уточнення методичного інструментарію, що базується на використанні системного, структурно-функціонального, інституційного підходів;

– узагальнення зарубіжного досвіду функціонування механізмів реалізації державної політики у сфері виконавчого провадження, зокрема країн ЄС, Великої Британії, США, з акцентом на унікальні інституційні інструменти та управлінські моделі, придатні для адаптації в умовах сучасної України, що забезпечує розширення теоретичної та практичної бази для вдосконалення вітчизняних механізмів реалізації державної політики у сфері виконавчого провадження на основі цифрових технологій, підвищення прозорості та підзвітності процедур виконання рішень, створення умов для ефективної міжвідомчої та міжнародної співпраці, що сприятиме запобіганню зловживань у сфері виконавчого провадження;

– інформаційний механізм реалізації державної політики в сфері виконавчого провадження, що передбачає: доповнення системи принципів його реалізації (публічність, відкритість, прозорість процедур, підзвітність виконавчих органів, гнучкість, персоналізація, ситуативне управління), уточнення методів впливу (нормативно-правового регулювання, санкціонований державний примус, публічний контроль, організаційно-розпорядчі заходи, інформаційно-комунікаційні технології та оціночно-аналітичний моніторинг), що спрямовані на забезпечення ефективності, прозорості та цифровізації процесу стягнення боргів.

Практичне значення одержаних результатів. Полягає в можливості їх застосування для вдосконалення теоретичних засад і практичної реалізації державної політики у процесі виконавчого провадження. Запропоновані в дослідженні підходи спрямовані на посилення ефективності діяльності державних і приватних виконавців, підвищення результативності виконання судових рішень, а також на формування прозорості, справедливої та орієнтованої на правову державу системи примусового виконання.

Розроблені автором концептуальні науково-практичні положення використані: безпосередньо в діяльності Верховної Ради України щодо опрацювання ключових завдань реалізації державної політики у сфері виконавчого провадження (довідка № 110д9/10-2025/196103 від 25.08.2025 р.); Менської міської ради, як аналітичної бази для ухвалення управлінських рішень (довідка № 08-2110 від 15.12.2024 р.); Громадської організації «Освітній компас» для удосконалення аналітичної та експертної діяльності, розроблення

рекомендацій щодо посилення взаємодії з державними інституціями (довідка №07/24 від 30.12.2024 р.).

Основні результати дисертаційного дослідження використані у науковій діяльності Чернігівському інституті інформації, бізнесу і права ЗВО «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая» (довідка №176/24 від 16.05.2024 р.).

Окремі теоретичні й практичні положення можуть бути використані в освітньому процесі при викладанні дисциплін, присвячених проблемам реалізації державної політики, організації виконавчого провадження, а також правозастосовній практиці в системі публічного управління.

Особистий внесок здобувача. Дисертаційна робота є самостійним, завершеним науковим дослідженням. Усі наукові положення та результати дослідження одержані автором особисто, пройшли апробацію й були висвітлені у відповідних наукових публікаціях.

Апробація результатів дослідження. Основні теоретичні, методологічні та практичні результати дисертаційного дослідження доповідались на таких науково-комунікативних заходах, як: «Національна безпека України в умовах воєнного стану» (Чернігів, 2024), «Людина в системі управління: гендерні та психологічні аспекти менеджменту та адміністрування» (Чернігів, 2024); «Синергія освіти, науки та бізнесу в епоху глобальних трансформацій» (Чернігів, 2025); «Актуальні питання управління та адміністрування: регіональний, міжнародний та глобалізаційний аспекти» (Чернігів, 2025).

Публікації. Основні результати дослідження висвітлено в 13 наукових публікаціях загальним обсягом 3,7 друк. арк, з яких: 8 статей у фахових наукових виданнях України; 1 стаття в науковому періодичному виданні іноземної держави та 4 тези доповіді на міжнародних та всеукраїнських конференціях.

Структура та обсяг дисертації. Дисертаційна робота має таку структуру: анотацію, вступ, три розділи з висновками, загальні висновки, список використаних джерел та додатки. Основний зміст викладено на 208 сторінках друкованого тексту. Робота містить 18 таблиць, 6 рисунків та 2 додатки. Список використаних джерел налічує 183 найменування.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано важливість обраної теми, проаналізовано ступінь її дослідженості в науковій літературі, визначено її відповідність науковим програмам, планам і тематиці досліджень. До того ж сформульовано мету, завдання, об'єкт, предмет та методологію дослідження, окреслено наукову новизну й практичну значущість отриманих результатів, а також подано інформацію про їх апробацію.

У першому розділі «**Теоретичні засади реалізації державної політики у сфері виконавчого провадження**» проаналізовано понятійно-категоріальний апарат за темою дослідження та основні наукові підходи до їх інтерпретації;

розкрито концептуальні засади формування механізмів реалізації державної політики у сфері виконавчого провадження в Україні, зокрема їх інструменти, принципи та методи функціонування; узагальнено зарубіжний досвід організації виконавчого провадження та формування механізмів реалізації відповідної державної політики в країнах з різними правовими системами.

У процесі дослідження понятійно-категоріальних інтерпретацій державної політики, механізмів її реалізації та виконавчого провадження в науковому дискурсі виявлено відсутність єдиного підходу до трактування ключових понять, таких як «державна політика у сфері виконавчого провадження», «механізми реалізації» та «ефективність правозастосування», що зумовлює неоднозначність у термінологічному апараті, що ускладнює розроблення цілісної та ефективної моделі державного управління у цій сфері. За результатами дослідження запропоновано авторське визначення державної політики у сфері виконавчого провадження, що представляє собою цілісну систему стратегічних рішень, правових механізмів й управлінських дій держави, спрямована на забезпечення реального, своєчасного та справедливого виконання рішень судів та інших органів влади, що мають обов'язкову силу, з метою утвердження верховенства права, зміцнення суспільної довіри до правосуддя та гарантування ефективного захисту прав людини і законних інтересів учасників правовідносин.

Обґрунтовано, що механізми реалізації державної політики у сфері виконавчого провадження являють собою комплекс правових, адміністративних, організаційних, інформаційних, фінансових та кадрових засобів, важелів та інструментів, що забезпечують виконання публічних функцій органами державної виконавчої служби, приватними виконавцями, судами, Міністерством юстиції України та іншими органами влади. При цьому, ефективність виконавчого провадження розглядається як ключовий критерій дієвості державної політики у сфері правосуддя, що безпосередньо впливає на рівень довіри громадян до державних інституцій, стабільність правового порядку та реалізацію конституційних норм.

З урахуванням проведеного аналізу та узагальнення отриманих результатів постає можливість систематизувати концептуальні положення щодо формування механізмів реалізації державної політики у сфері виконавчого провадження (табл.1). Розкриваючи зміст концептуальних засади формування механізмів реалізації державної політики у сфері виконавчого провадження в Україні, зокрема її інструментів, принципів та методи реалізації, запропоновано застосування концепції «адаптивного механізму», запровадження блоку «механізмів цифрової легітимації», «інтегрованої суб'єктності» та антифрагільної моделі управління ризиками у виконавчому провадженні.

Аналіз зарубіжного досвіду реалізації державної політики у сфері виконавчого провадження дозволили встановити низку закономірностей та інституційних рішень. Вивчення практики Франції, Бельгії та Нідерландів засвідчило, що професійна автономія виконавців, обов'язкова акредитація, внутрішнє професійне самоврядування та конкурентність у сфері виконавчих

послуг забезпечують високий рівень ефективності та значно підвищують довіру до системи.

Таблиця 1

Концептуальні положення щодо формування механізмів реалізації державної політики у сфері виконавчого провадження

Концептуальна основа	Ключові елементи	Змістова характеристика	Очікувані результати впровадження
Правове забезпечення	Законодавчі та підзаконні нормативно-правові акти	Формування комплексного правового середовища, що регламентує діяльність органів примусового виконання рішень.	Забезпечення законності, передбачуваності та стабільності виконавчих процедур.
Інституційна організація	Державна виконавча служба, інститут приватних виконавців	Розвиток ефективної моделі організації органів виконавчої юрисдикції з урахуванням принципів поділу повноважень і конкуренції.	Підвищення ефективності примусового виконання судових рішень.
Ресурсне (фінансове) забезпечення	Державне бюджетне фінансування, самофінансування приватних виконавців	Створення стабільної системи матеріально-фінансового забезпечення суб'єктів виконавчого провадження.	Зменшення залежності від сторонніх впливів, підвищення стійкості системи.
Інформаційно-технологічна підтримка	Електронне виконавче провадження, автоматизовані бази даних	Запровадження інноваційних ІТ-рішень для оптимізації управлінських і процесуальних процедур у сфері виконання судових рішень.	Підвищення оперативності та прозорості процесів.
Кадрова політика	Професійний добір, підвищення кваліфікації, дотримання етичних норм	Формування високопрофесійного персоналу, здатного ефективно реалізовувати державну політику в галузі виконавчого провадження.	Підвищення якості послуг та рівня довіри з боку громадськості.
Інститути громадського контролю	Громадський нагляд, механізми оскарження дій виконавців, відкритість даних	Забезпечення підзвітності та прозорості функціонування виконавчих органів через інструменти публічного контролю.	Зниження ризиків зловживань, покращення репутаційного іміджу системи.
Міжінституційна взаємодія	Співпраця з судами, органами досудового розслідування, органами місцевого самоврядування	Координація дій між задіяними суб'єктами для забезпечення комплексного та ефективного виконання судових рішень.	Підвищення результативності реалізації державної політики у сфері примусового виконання.

- сформовано автором

Досвід Польщі та Литви показав, що змішані моделі організації виконавчого провадження, поєднані з повною цифровізацією процесів, інтеграцією з реєстрами майна та автоматизацією накладення арештів, істотно скорочують строки виконання рішень та зменшують адміністративне навантаження. Це підтвердило доцільність формування в Україні єдиного інформаційно-комунікаційного середовища та переходу до електронної моделі виконавчого провадження.

Правозастосовна практика Німеччини, Великобританії та США демонструє, що результативність виконавчого провадження безпосередньо залежить від інструментів контролю за діяльністю виконавців, цифрової відкритості, наявності електронних аукціонів, автоматизованих систем пошуку активів та чітких процедур захисту прав сторін.

В українських умовах це об'єктивно актуалізує потребу у посиленні механізмів зовнішнього й внутрішнього контролю за діяльністю виконавців, а також у запровадженні системної оцінки результативності та якості їх роботи. Українська модель має бути доповнена: положеннями щодо забезпечення незалежності виконавця в межах законодавчо визначеної відповідальності та прозорості його дій; створення ефективної системи моніторингу й оцінювання діяльності виконавчої служби, що охоплюватиме незалежний аудит, рейтингування, публічну звітність та участь громадянського суспільства в контролі; запровадження механізмів транскордонного співробітництва у сфері виконання судових рішень, зокрема на основі Регламентів ЄС, що дозволяє визнавати та виконувати рішення, ухвалені в інших країнах Європи без повторного розгляду справи по суті.

У другому розділі **«Особливості реалізації державної політики у сфері виконавчого провадження в Україні»** здійснено аналіз правового механізму реалізації державної політики у сфері виконавчого провадження в Україні; виявлено основні проблеми інституційного механізму реалізації державної політики у сфері виконавчого провадження.

Дослідження правового механізму реалізації державної політики у сфері виконавчого провадження дало змогу окреслити системні виклики у застосуванні правових норм, процедур і принципів, а також виявити проблеми у взаємодії суб'єктів, що беруть участь у забезпеченні ефективного виконання судових рішень. Ці виклики систематизовано у таблиці 2, яка висвітлює ключові проблемні питання, їх опис та вплив на функціонування системи реалізації державної політики у сфері виконавчого провадження.

Виявлено основні проблеми інституційного механізму реалізації державної політики у сфері виконавчого провадження: відсутність чітких, вимірюваних показників ефективності роботи органів виконавчого провадження ускладнює моніторинг прогресу та визначення реального впливу політики; декларовані принципи справедливості, неупередженості та об'єктивності часто не мають достатнього нормативного закріплення та інструментів забезпечення; розмитість функціонального розподілу між органами державної виконавчої служби, приватними виконавцями та іншими суб'єктами призводить до

дублювання, суперечок та неефективності; відсутність узгодженого підходу до використання адміністративних, правових та організаційних методів ускладнює впровадження цілісної політики; недостатня інтеграція даних про стан виконавчих проваджень, відсутність доступу до об'єктивної інформації знижує

Таблиця 2

Ключові проблемні питання правового механізму реалізації державної політики у сфері виконавчого провадження в Україні

Проблемне питання	Опис	Вплив на державну політику
Недостатня ефективність виконання рішень	Лише 30-40% судових рішень (зокрема у кримінальній сфері) виконуються повноцінно через брак ресурсів у Державній виконавчій службі (ДВС), корупцію та ухилення боржників (звіт Мін'юсту, 2024).	Підриває довіру до судової системи та верховенства права, ускладнює реалізацію політики справедливості (порушення ст. 6 ЄКПЛ).
Дублювання повноважень ДВС та приватних виконавців	Приватні виконавці (введено з 2016) мають обмеження (не виконують рішення щодо держмайна чи соціально значущих справ), що призводить до конфліктів із ДВС (ст. 5 Закону).	Ускладнює координацію політики примусового виконання, знижує швидкість стягнень.
Вплив воєнного стану	Зміни до Закону (№ 2010-IX від 2022) призупиняють провадження для боржників-військовослужбовців чи ув'язнених, що блокує стягнення (ст. 34).	Затримує реалізацію політики щодо компенсації шкоди жертвам, особливо в кримінальних справах.
Недостатня автоматизація та цифровізація	Незважаючи на Єдиний реєстр боржників та електронні аукціони (СЕТАМ), доступ до банківських рахунків чи даних майна часто ускладнений через застарілі бази (ст. 9, 61 Закону).	Гальмує політику прозорості та ефективності, знижує швидкість виконання.
Обмежений захист прав боржників	Незаконні стягнення (наприклад, із соціальних виплат, ст. 52) або недостатнє інформування боржників про їхні права.	Суперечить політиці гуманізму та соціального захисту, викликає скарги до ЄСПЛ.
Недостатнє фінансування ДВС	Низькі зарплати та брак персоналу в ДВС (на 2025 рік – дефіцит 20% кадрів, звіт Мін'юсту).	Обмежує реалізацію політики щодо забезпечення правосуддя, призводить до затримок (6–12 міс. замість 30 днів, ст. 30).
Складність виконання міжнародних рішень	Виконання рішень ЄСПЛ чи іноземних судів гальмується через бюрократію та брак угод про взаємне визнання (ст. 17 Закону).	Ускладнює інтеграцію України до європейського правового простору, знижує міжнародну довіру.
Корупційні ризики	Зловживання виконавцями (наприклад, маніпуляції з оцінкою майна на аукціонах, ст. 62) та відсутність ефективного контролю.	Підриває політику боротьби з корупцією, знижує довіру до інституту виконання.

- сформовано автором

прозорість та громадський контроль; застаріла матеріально-технічна база виконавчих органів, нестача цифрових рішень, зокрема автоматизованих систем обліку та контролю, знижує ефективність і швидкість виконання рішень; відсутність чіткого регламентування повноважень та координації між усіма суб'єктами управління призводить до витрат ресурсів і неузгодженості дій; правова необізнаність боржників та кредиторів, відсутність стандартів правової культури у процесі виконання рішень створює додаткові бар'єри; нерозвиненість координаційних механізмів між суб'єктами системи, а також низька залученість громадськості, ускладнюють оперативне реагування на проблеми; низький рівень фактичного виконання судових рішень, недостатній контроль за ефективністю приватних виконавців, низький рівень довіри до системи виконавчого провадження потребують стратегічного реформування. Проаналізовано ключові статистичні дані та показники, які ілюструють проблемні аспекти виконавчого провадження в Україні, на підставі звітів Міністерства юстиції України, Верховного Суду та інших джерел за 2023–2025 роки, що демонструють низьку ефективність, вплив воєнного стану, корупційні ризики та недостатню цифровізацію: 1) низька ефективність виконання судових рішень. За даними Верховного Суду України (звіт Науково-консультативної ради від 18.03.2024), лише 20% судових рішень у зобов'язальних справах виконуються повноцінно. Це вказує на системну проблему, яка підриває довіру до правосуддя та ускладнює реалізацію державної політики щодо верховенства права, передбаченого ст. 6 Європейської конвенції з прав людини. 2) Високий обсяг судових рішень. За інформацією Кабінету Міністрів України (концепція е-Суду, 2024), у період з 2021 по 2023 роки в Україні було винесено 16,9 мільйона судових рішень. Масштабність навантаження на систему виконавчого провадження призводить до перевантаження ДВС, що гальмує виконання через брак ресурсів. 3) Мінімальне зростання ефективності. Згідно зі статистикою Мін'юсту за 2020 рік, успішність виконання виконавчих документів зросла лише на 10-15% порівняно з 2018–2019 роками. У 2023–2025 роках прогрес сповільнився через воєнний стан, не досягнувши цільового показника зростання на 30%, визначеного реформою 2016 року. 4) Вплив воєнного стану. Зміни до Закону (№ 2129-IX, № 3048-IX, 2023–2024) призупинили понад 50% проваджень для боржників-військовослужбовців та ув'язнених (ст. 34). Це блокує стягнення, зокрема компенсації жертвам у кримінальних справах, що суперечить державній політиці соціального захисту. 5) Недостатня цифровізація. Лише 50% проваджень використовують електронні інструменти, такі як Єдиний реєстр боржників чи аукціони СЕТАМ (Юридична Газета, 2023). План повного впровадження системи автоматичного арешту коштів, передбачений на 2023 рік, не виконано, що знижує прозорість та ефективність на 30–40%. 6) Корупційні ризики. У 2024 році зафіксовано понад 100 скарг на дії виконавців, пов'язаних із незаконними арештами майна чи відсутністю інформування боржників (звіт Мін'юсту, 09.05.2024). Це призводить до затягування 60% проваджень і підриває державну політику боротьби з корупцією. 7) Обсяг боргів. Єдиний реєстр боржників на лютий 2024 року

містив 8,917 мільйона записів, що вказує на значний обсяг невиконаних зобов'язань і перевантаження системи.

У третьому розділі **«Шляхи вдосконалення механізмів реалізації державної політики у сфері виконавчого провадження»** обґрунтовано напрями вдосконалення інформаційного механізму реалізації державної політики у сфері виконавчого провадження; розроблено концептуальне підґрунтя для формування комплексного механізму реалізації державної політики у сфері виконавчого провадження.

Показано, що створення єдиного середовища інформаційного механізму для обміну інформацією дозволить суттєво скоротити часові витрати, знизити ризики втрати або викривлення даних і забезпечити прозорість виконання проваджень. Технологічна модернізація інституційного механізму має містити автоматизацію процесів, впровадження електронних сервісів для учасників проваджень, використання онлайн-моніторингу та інформаційних інструментів контролю. Це дозволить підвищити оперативність, зменшити корупційні ризики і забезпечити доступність виконавчого провадження для громадян у будь-якому регіоні країни.

Запропоновано напрями реформування механізмів реалізації державної політики у сфері виконавчого провадження: 1) розширення повноважень територіальних органів ДВС щодо кадрової політики, звітності, управління справами; 2) децентралізація контролю – створення регіональних інспекцій або палат нагляду; 3) інтеграція приватних виконавців у єдину цифрову систему адміністрування з автономними функціями управління; 4) запровадження цифрових дашбордів управління та реєстрів рішень на рівні регіонів. Вони окреслюють стратегічне бачення розвитку сфери виконавчого провадження, що створює підґрунтя для формування більш дієвої та збалансованої системи реалізації державної політики.

У межах концептуального підґрунтя визначено ключові напрями цифровізації у сфері виконавчого провадження, що мають забезпечити функціональну цілісність та результативність майбутніх реформ, зокрема: підвищення ефективності та швидкості виконання рішень як ключової мети цифровізації виконавчого провадження; зменшення корупційних ризиків як головний аспект цифровізації системи виконавчого провадження; покращення взаємодії між суб'єктами системи як стратегічний напрям цифровізації виконавчого провадження; доступність інформації та контроль з боку учасників процесу як умова ефективної цифровізації виконавчого провадження; гармонізація з європейськими стандартами як стратегічна мета інформаційного механізму виконавчого провадження в Україні; раціоналізація ресурсів як основна перевага цифровізації виконавчого провадження. В рамках реалізації наведених напрямів необхідним є: 1) забезпечити повноцінну цифрову трансформацію АСВП з акцентом на автоматизацію не лише окремих дій, а повного циклу – від відкриття до закінчення провадження; 2) інтегрувати АСВП із ключовими державними реєстрами та системами електронної взаємодії, зокрема Державним реєстром речових прав, реєстрами банківських рахунків,

ЄСІТС тощо; 3) розробити інтерфейс «особистого кабінету виконавчого провадження» для учасників справи, який дозволить стежити за перебігом провадження, отримувати сповіщення, подавати заяви та документи в електронному вигляді; 4) законодавчо закріпити обов'язковість використання електронного документообігу та цифрових інструментів у діяльності виконавців як державних, так і приватних; 5) забезпечити постійний аудит і модернізацію цифрових платформ з урахуванням технологічного прогресу та потреб користувачів, а також запровадити механізми навчання виконавців роботі з цифровими сервісами.

Обґрунтовано комплекс організаційно-правових заходів щодо усунення прогалин у сфері цифровізації виконавчого провадження, а саме: вдосконалення правової бази цифровізації виконавчого провадження (ухвалення окремого закону або комплексних змін до чинного законодавства, які чітко визначатимуть поняття, статус, процедури та обов'язковість застосування цифрових технологій у виконавчому процесі; закріпити на рівні закону принцип «інформаційного пріоритету» – перевагу електронного формату над паперовим у всіх аспектах провадження); забезпечення повноцінної інтеграції АСВП з усіма ключовими державними інформаційними системами (налагодити безшовну інтеграцію з ДРРП, ДРАЦС, реєстрами банківських рахунків, ЄСІТС, Єдиним реєстром боржників, податковими та митними реєстрами; створити уніфіковану платформу з єдиним доступом для виконавців до всіх реєстраційних і аналітичних даних); розширення функціоналу електронного кабінету учасника виконавчого провадження (забезпечити повний доступ до матеріалів справи, онлайн-подання документів, можливість ініціювати запити, скарги, повідомлення; впровадження системи цифрових сповіщень (SMS, email, push) про кожну дію у справі); запровадження системи електронного моніторингу та аудиту дій виконавців (кожна дія виконавця має залишати цифровий слід і бути доступною для перевірки; створити інструменти аналітики ефективності виконавців, автоматичне виявлення бездіяльності, шаблонних порушень тощо); розроблення та впровадження програми інформаційної грамотності для виконавців (запровадити обов'язкове навчання для державних та приватних виконавців з питань роботи з електронними платформами, кібербезпеки, цифрової етики; оцінювати цифрову компетентність як один із критеріїв атестації); забезпечення прозорості бюджетної підтримки розвитку ІТ-інфраструктури виконавчої системи (сформувати спеціальний фонд цифрової трансформації системи правосуддя; залучення міжнародної технічної допомоги для розроблення ІТ-рішень, навчання кадрів і незалежного аудиту); вдосконалення захисту персональних даних у цифрових виконавчих системах (привести інформаційну безпеку та регламентацію оброблення даних у відповідність до стандартів ЄС (зокрема, GDPR); встановлення чітких меж доступу (повноваження адміністраторів та відповідальність за витік або маніпуляцію даними); застосування технології штучного інтелекту у виконавчому провадженні як інструменту інформаційного механізму трансформації державної політики, що сприятиме автоматизації аналізу

виконавчих документів, прогнозуванню строків і результатів виконання, інтелектуальному розподілу справ між виконавцями, виявленню шахрайства та зловживань, супроводу сторін провадження, аналізу судової та виконавчої практики, моделюванню виконавчих стратегій.

ВИСНОВКИ

У дисертації виконано актуальне наукове завдання, що полягає в обґрунтуванні теоретичних положень та розробленні практичних рекомендацій щодо вдосконалення механізмів реалізації державної політики у сфері виконавчого провадження. Відповідно до поставлених у роботі завдань узагальнення результатів проведеного дослідження надало можливість сформулювати низку висновків і пропозицій, що мають як теоретичне, так і практичне значення.

1. Проаналізовано понятійно-категоріальний апарат у сфері державної політики і виконавчого провадження та визначено основні наукові підходи до їх інтерпретації. Показано, що державна політика у сфері виконавчого провадження є системною, цілеспрямованою та адаптивною діяльністю органів публічної влади, яка спрямована на забезпечення повного, своєчасного й ефективного виконання судових і прирівняних до них рішень. Вона реалізується через комплекс правових, організаційних, інституційних і інформаційних механізмів, орієнтованих на досягнення публічного інтересу, утвердження верховенства права та відновлення порушених прав і свобод. Запропоноване визначення акцентоване на необхідності розширення функціонального змісту державної політики у цій сфері, що виходить за межі традиційного нормативно-центрованого підходу і враховує: формування ефективного та справедливого правового середовища; розвиток кадрового потенціалу й інституційної спроможності виконавчих органів, зокрема приватного сектору; запровадження повноцінного інформаційного механізму виконавчого провадження, що охоплює автоматизовані дії, доступ громадян до інформації, електронну взаємодію між суб'єктами; забезпечення публічного контролю, прозорості, доброчесності та прав людини в усьому ланцюгу виконання рішень.

2. Розкрито концептуальні засади формування механізмів реалізації державної політики у сфері виконавчого провадження в Україні. Уточнено її інструменти (правові, інституційні, інформаційні, управлінські), основні принципи (публічність, відкритість, прозорість процедур, підзвітність виконавчих органів, гнучкість, персоналізація, ситуативне управління), а також методи (нормативно-правове регулювання, санкціонований державний примус, публічний контроль, організаційно-розпорядчі заходи, інформаційно-комунікаційні технології та оціночно-аналітичний моніторинг). Запропоновано авторське бачення механізму реалізації державної політики у сфері виконавчого провадження як адаптивної системи, здатної динамічно реагувати на регіональну специфіку та соціально-економічні фактори завдяки узгодженому функціонуванню виокремлених компонентів, дотриманню сформульованих принципів і комплексному застосуванню визначених методів.

3. Досліджено зарубіжний досвід організації виконавчого провадження та формування механізмів реалізації відповідної державної політики в країнах з різними правовими системами, зокрема досвіду країн ЄС, Великої Британії та США. Україна застосовує змішану модель (державні та приватні виконавці) з поступовою цифровізацією (АСВП, ЄРБ, інтеграція з «Дією»), однак ефективність стягнення становить лише 40-50 % через недостатній рівень централізованого контролю, слабку регуляцію діяльності приватних виконавців, затягування процедур та недостатню прозорість. Натомість у розвинених країнах ефективність досягає 70-90 % завдяки поєднанню чіткого державного нагляду, розвиненої системи приватного виконання з жорсткою регуляцією, повної цифровізації процесів та інституційного забезпечення пропорційності й захисту прав сторін. Отримані результати підтверджують доцільність використання позитивного зарубіжного досвіду для вдосконалення вітчизняного механізму реалізації державної політики шляхом посилення державного контролю, впровадження повноцінної цифрової інфраструктури та формування антифрагільної системи, орієнтованої на сервіс справедливості. Україні доцільно звернути увагу на шведський досвід, зокрема щодо систематизації та кодифікації чинних норм, запровадити прозорі й об'єктивні правила виконання рішень.

4. Здійснено аналіз правового механізму реалізації державної політики у сфері виконавчого провадження в Україні, визначено його особливості та проблемні аспекти. Він визначається як комплексна система правових норм, інституційних структур та процедур, які забезпечують ефективне та своєчасне виконання судових рішень та інших актів, що підлягають примусовому виконанню. Виявлено основні проблеми у структурі правового механізму реалізації зазначеної політики: нечітко сформульовані, нерідко суперечливі, що унеможливорює однозначне правозастосування і контроль за їх дотриманням; недостатньо конкретизовані в законодавстві, що призводить до правової колізійності, вибірковості в реалізації та різнотлумачення; відсутність чітко прописаних процедур призводить до непослідовного й неефективного виконання виконавчих дій; низький рівень відкритості та доступу до інформації про стан і результати виконавчого провадження ускладнює публічний контроль та інші. Окремої уваги потребує розроблення та нормативне закріплення чітких, послідовних процедур примусового виконання рішень. Це дозволить уніфікувати практику, забезпечити її ефективність і прозорість. Паралельно необхідно запровадити інструменти електронного обліку, контролю й моніторингу виконавчих дій, що дозволить підвищити рівень інформаційного механізму та мінімізувати людський фактор у процесі правозастосування.

5. Охарактеризовано інституційний механізм реалізації державної політики у сфері виконавчого провадження та досліджено роль ключових суб'єктів: ДВС, приватних виконавців, судів, органів Юстиції, правоохоронних органів тощо. Показано, що успішність реалізації такого механізму залежить від скоординованої діяльності, ресурсної підтримки, належного законодавчого регулювання та постійного вдосконалення підходів, заснованих на принципах

верховенства права і служіння суспільству. Проблеми, що суттєво ускладнюють функціонування інституційного механізму забезпечення реалізації державної політики у сфері примусового виконання рішень обумовлені фрагментарністю державного регулювання, що спричиняє правові прогалини й суперечності, які негативно впливають на послідовність і передбачуваність правозастосування. Додатковим ускладненням є відсутність ефективної міжвідомчої координації, недостатній рівень та автоматизації процесів, що обмежує оперативність і прозорість системи.

6. Обґрунтовано напрями вдосконалення інформаційного механізму реалізації державної політики у сфері виконавчого провадження, які ґрунтуються на комплексному поєднанні інституційних, нормативних, цифрових та соціально орієнтованих реформ, що передбачають: 1) гармонізацію національного законодавства з міжнародними та європейськими стандартами, зокрема практика ЄСПЛ, Рекомендації Ради Європи та Європейська хартія про статус судових виконавців, прийняття Виконавчого кодексу. Це сприятиме посиленню гарантій прав людини, запобіганню зверненням проти України у ЄСПЛ та утвердженню принципу верховенства права; 2) усунення прогалин і колізій у спосіб кодифікації законодавства, чіткого визначення строків та процедур, а також уніфікації підходів для державних і приватних виконавців. Це забезпечить правову визначеність, підвищить дисципліну та відповідальність виконавців і скоротить строки виконання рішень; 3) цифрова трансформація виконавчого провадження, що охоплює: створення електронних кабінетів для боржників і стягувачів; повну діджиталізацію дій виконавців; закріплення правового статусу цифрових доказів; впровадження електронних механізмів оскарження. Це сприятиме прозорості процесів, мінімізації корупційних ризиків та спрощенню доступу громадян до правосуддя; 4) посилення процесуальних гарантій і контролю, зокрема через впровадження автоматизованого моніторингу строків, створення реєстрів дисциплінарних проваджень, незалежний аудит діяльності виконавців та розширення механізмів відповідальності за неналежне виконання обов'язків; 5) підвищення прозорості та підзвітності системи, що передбачає публічне звітування виконавців, автоматичне логування дій у системі АСВП, створення рейтингу виконавців та відкритих аналітичних платформ. Це сприятиме формуванню довіри суспільства та бізнесу до інституту виконання рішень; 6) врахування соціально- економічних умов, зокрема воєнного стану та кризових обставин, що потребує адаптації процедур примусового виконання до потреб вразливих категорій населення, захисту мінімуму для існування та впровадження механізмів гуманізації виконавчого процесу; 7) вдосконалення підзаконної бази та інструкцій, стандартизація документів і впровадження єдиних цифрових процедур, а також регламентування взаємодії виконавців з іншими органами влади (поліцією, банками, податковими та прикордонними структурами) на основі електронних сервісів. Обґрунтовано концептуальне підґрунтя для ефективного функціонування інституційного механізму реалізації державної політики у сфері виконавчого провадження на основі розробки та ухвалення

Виконавчого кодексу України, що об'єднає та систематизує правові норми у сфері примусового виконання рішень.

7. Розроблено концептуальне підґрунтя для формування комплексного механізму реалізації державної політики у сфері виконавчого провадження, який передбачає: обґрунтування практичної моделі адаптивної антифрагільної системи, що дає змогу органам державної виконавчої служби та приватним виконавцям оперативно реагувати на регіональну специфіку, воєнний стан та соціально-економічні кризи без втрати ефективності; розширення системи принципів (публічність, відкритість, прозорість процедур, підзвітність, гнучкість, персоналізація, ситуативне управління), які можуть бути безпосередньо імplementовані у нормативно-правові акти та внутрішні регламенти Мін'юсту; визначення комплексу методів, готових до практичного впровадження (посилення цифрової автоматизації АСВП, автоматичне зняття арештів після сплати, е-аудит дій виконавців, публічний рейтинг репутації виконавців, інтеграція з «Дією» та банківськими системами); обґрунтування трансформації системи виконавчого провадження у сервіс справедливості з оцінками ефективності.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Праці, які відображають основні наукові результати дисертації:

1. Сокол М. Ю. Баланс публічних і приватних інтересів у системі виконання судових рішень. *Держава та регіони. Серія: Публічне управління та адміністрування*. 2023. № 1 (79). С. 161-166 (0,5 друк.арк.).
2. Сокол М. Ю. Нормативно-правові основи реалізації державної політики у сфері виконавчого провадження. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування*. 2023. Т. 34 (73). № 2. С. 157-163 (0,5 друк.арк.)
3. Сокол М. Ю. Цифровізація виконавчого провадження: перспективи впровадження інтелектуальних технологій у сфері публічного управління. *Право та державне управління*. 2021. № 4. С. 185-190 (0,5 друк.арк.).
4. Сокол М. Ю. Виконавче провадження як індикатор ефективності публічної політики у сфері правосуддя. *Право та державне управління*. 2021. № 2. С. 331-337 (0,5 друк.арк.).
5. Сокол М. Ю. Інституційне забезпечення реалізації державної політики у сфері примусового виконання судових рішень в Україні. *Право та державне управління*. 2023. № 1. С. 403-410 (0,5 друк.арк.).
6. Сокол М. Ю. Порівняльно-правовий аналіз моделей виконавчого провадження: досвід країн ЄС та український контекст. *Держава та регіони. Серія: Публічне управління і адміністрування*. 2022. № 2 (76). С. 146-150 (0,5 друк.арк.).
7. Сокол М. Ю. Адміністративно-юрисдикційна діяльність органів виконавчої влади. *Підприємництво, господарство і право*. 2008. № 6. С. 95-99. (0,5 друк.арк.)

8. Сокол М. Ю. Місце контрольного провадження в адміністративному процесі. *Підприємництво, господарство і право*. 2008. № 12. С.96-98. (0,5 друк.арк.)

9. Sokol, M. (2024). Improvement of the implementation of state policy in the sphere of executive proceedings in Ukraine. *Global Prosperity*, 4(4). P. 85-91. URL: <https://gprosperity.org/index.php/journal/article/view/187>. (0,5 друк.арк.)

Праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

10. Сокол М. Ю. Роль громадянської активності у формуванні демократичного суспільства. *Березневий науковий дискурс 2025 на тему: «Синергія освіти, науки та бізнесу в епоху глобальних трансформацій»* : збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Чернігів, 27 лютого 2025 р.). Чернігів : ГО «Науково-освітній інноваційний центр суспільних трансформацій», 2025. С. 629-631 (0,1 друк.арк.).

11. Сокол М. Ю. Зарубіжний досвід функціонування механізмів реалізації державної політики у сфері виконавчого провадження. *Актуальні питання управління та адміністрування: регіональний, міжнародний та глобалізаційний аспекти* : міжнародна науково-практична конференція (м. Чернігів, 22-23 травня 2025 р.). Чернігів : ЗВО «Університет трансформації майбутнього», 2025. С.117-119 (0,1 друк.арк.).

12. Сокол М. Ю. Виконавче провадження в умовах воєнного стану. *Національна безпека України в умовах воєнного стану* : матеріали I Науково-практичної конференції з міжнародною участю / під заг. ред. професорки З. В. Гбур. (м. Чернігів, 6-8 березня 2024 р.). Чернігів : Видавництво ІПТ, 2024. С. 257-260. (0,1 друк.арк.)

13. Сокол М. Ю. Пропозиції щодо вдосконалення роботи виконавчих органів. *Людина в системі управління: гендерні та психологічні аспекти менеджменту та адміністрування* : збірник тез I науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Чернігів, 28-29 листопада 2024 р.). Чернігів, 2024. С. 126-129. (0,1 друк.арк.)

АНОТАЦІЇ

Сокол М. Ю. Механізми реалізації державної політики у сфері виконавчого провадження. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – Механізми державного управління. – Державний університет «Житомирська політехніка». – Житомир, 2025.

У дисертаційному дослідженні обґрунтовано теоретичні положення та розроблено практичні рекомендації щодо вдосконалення механізмів реалізації державної політики у сфері виконавчого провадження в Україні. Систематизовано та узагальнено понятійно-категоріальні підходи до розуміння державної політики, виконавчого провадження, механізмів її реалізації, на підставі чого сформульовано авторські визначення ключових понять, зокрема: «державна політика у сфері виконавчого провадження» та «механізм реалізації державної політики у сфері виконавчого провадження». Сформовано наукове

підґрунтя взаємозв'язку між ефективністю виконавчого провадження та рівнем реалізації державної політики у сфері забезпечення правосуддя. Оцінено сучасний стан і виявлено ключові проблеми функціонування правового, інституційного та організаційного механізмів реалізації державної політики у зазначеній сфері. Проаналізовано зарубіжний досвід функціонування виконавчих органів у таких країнах, як Швеція, Франція, Польща та США і визначено можливості його адаптації в українському контексті. Охарактеризовано інституційний механізм реалізації державної політики у сфері виконавчого провадження. Показано, що успішність реалізації такого механізму залежить від скоординованої діяльності ключових суб'єктів, ресурсної підтримки, належного законодавчого регулювання та постійного вдосконалення підходів, заснованих на принципах верховенства права і служіння суспільству.

Удосконалено правовий механізм реалізації державної політики у сфері виконавчого провадження завдяки розробленню пропозицій щодо змін до чинного законодавства та впровадженню нового нормативного акта з обґрунтуванням необхідності його ухвалення – Виконавчого кодексу, а також оптимізації діяльності інституційного механізму, яка передбачає створення єдиного середовища інформаційного механізму на основі автоматизованої системи виконавчого провадження, яке забезпечуватиме інтеграцію всіх залучених суб'єктів. Запропоновано впровадження системи індикаторів ефективності та незалежного моніторингу результатів діяльності виконавців. Обґрунтовано напрями вдосконалення інформаційного механізму реалізації державної політики у сфері виконавчого провадження, які ґрунтуються на комплексному поєднанні інституційних, нормативних, цифрових та соціально орієнтованих реформ. Розроблено концептуальне підґрунтя для формування комплексного механізму реалізації державної політики у сфері виконавчого провадження

Ключові слова: державна політика; виконавче провадження; механізми реалізації державної політики; примусове виконання судових рішень; правове забезпечення; інституційний механізм; інформаційний механізм виконавчого провадження; ефективність правозастосування.

Sokol M.Y. Mechanisms of implementing state policy in the field of enforcement proceedings. – Manuscript.

Dissertation for the degree of Candidate of Sciences in Public Administration in the specialty 25.00.02 – Mechanisms of public administration. – Zhytomyr Polytechnic State University. – Zhytomyr, 2025.

The dissertation research substantiates theoretical provisions and develops practical recommendations for improving the mechanisms for implementing state policy in the field of enforcement proceedings in Ukraine. Conceptual and categorical approaches to understanding state policy, enforcement proceedings, and mechanisms for its implementation are systematized and generalized, on the basis of which the author's definitions of key concepts are formulated, in particular: "state policy in the

field of enforcement proceedings" and "mechanism for implementing state policy in the field of enforcement proceedings". The scientific basis for the relationship between the effectiveness of enforcement proceedings and the level of implementation of state policy in the field of ensuring justice is formed. The current state is assessed and key problems in the functioning of legal, institutional, and organizational mechanisms for implementing state policy in the specified field are identified. Foreign experience of the functioning of executive bodies in such countries as Sweden, France, Poland, and the USA is analyzed and the possibilities of its adaptation in the Ukrainian context are identified. The institutional mechanism for implementing state policy in the field of enforcement proceedings is characterized. It is shown that the success of the implementation of such a mechanism depends on the coordinated activities of key actors, resource support, proper legislative regulation and continuous improvement of approaches based on the principles of the rule of law and service to society.

The legal mechanism for implementing state policy in the field of enforcement proceedings has been improved by developing proposals for amendments to the current legislation and introducing a new regulatory act with justification for its adoption - the Enforcement Code, as well as optimizing the activities of the institutional mechanism, which involves the creation of a single information mechanism environment based on an automated enforcement system that will ensure the integration of all involved actors. The introduction of a system of performance indicators and independent monitoring of the results of the activities of executors has been proposed. The directions for improving the information mechanism for implementing state policy in the field of enforcement proceedings, which are based on a complex combination of institutional, regulatory, digital and socially oriented reforms, have been substantiated. A conceptual basis has been developed for the formation of a comprehensive mechanism for implementing state policy in the field of enforcement proceedings.

Keywords: state policy; enforcement proceedings; implementation mechanisms state policy of state policy; enforcement of court decisions; regulatory and legal support; organizational and institutional mechanism; digitalization of enforcement proceedings; effectiveness of law enforcement.

Формат 60x90 1/16 Папір друкарський.

Друк офсетний Гарнітура Time New Roman.

Ум. друк. арк. 0,9 Тираж 100.

Віддруковано з готових оригіналів-макетів автора
у Державному університеті «Житомирська політехніка»
10005, Україна, м. Житомир, вул. Чуднівська, 103